

ШОСТА ХАТА ВІД ФРОНТУ

– Слава Україні! – кажу неголосно та пильно дивлюсь в очі. Це дзеркало душі ніколи не бреше. Знушаюся над «малоросами», перевіряю.

Мені подобається, коли сепари внутрішньо корчаться, плюються і матюкаються, а потім, переступаючи через свої приземлені переконання, відповідають:

– Героям слава...

Завжди відповідають. Як не ненавидять Україну, але ж жити хочеться... Деякі кажуть просто: «Слава...», вимушені промовити кляте для них слово. Таких перевіряю доладніше.

Цього разу не довелось насолодитися скриплячими коронками та нуртуючими іскрами в очах.

– Богу слава, синку. Ох...

Дід протягує паспорт, а сам зігнувся, тримаючись за бік.

– Що, серце? – напружився я.

– Та ні... Живіт пече вже третій день.

За лікаря не питаю. Який там лікар, на сорок кілометрів лиш два санітари.

Гранітне. «Лінія розмежування». Щоденні обстріли, міномети, гаубиці... Який лікар в здоровому глузді лишиться там, де багато крові та мало грошей? Хіба що патріот... Але патріоти всі або виїхали, або до війська пішли.

Шкода зробилось старого. До того ж, одразу видко – не сепар. Не тому, що українською. Просто старий він вже, про таких кажуть «до бога проситься». Що йому до земних клопотів.

– А ну, зачекайте...

Я віддав паспорт і швиденько метнувся до складу. Цілий ящик таблеток, шприців, ампул. Де воно? Ага, ось. Сам таке пив, коли взнав що таке гастрит. Може й діду допоможе. Все ж таки ефект плацебо теж ніхто не відмінює.

– Візьміть...

Дід глянув недовіркою. Потім взяв.

– Дякую, синку. А ти сам часом не з Волині?

– З Волині. – брешу.

Яка кому різниця, хто я й звідки? Зайвого пятакати не годиться. Менше знають – краще сплю. Зайве слово може життя коштувати. Хто, що, звідки... Сьогодні сказав, а завтра рідним телефонують, погрожують. Тут кожен другий сепар, з нами поляєкає, потім перейде річку – і все, що почув, москалям перекаже.

– А як ви здогадалися? – питаю для годиться. А ще справді цікаво, для крашої конспірації.

– Виговір в тебе волинський.

Дідусь придивлявся до мене, розмірковував за щось. За тим додав:

– Я сам з Волині, синку. Знаєш, що тобі скажу?

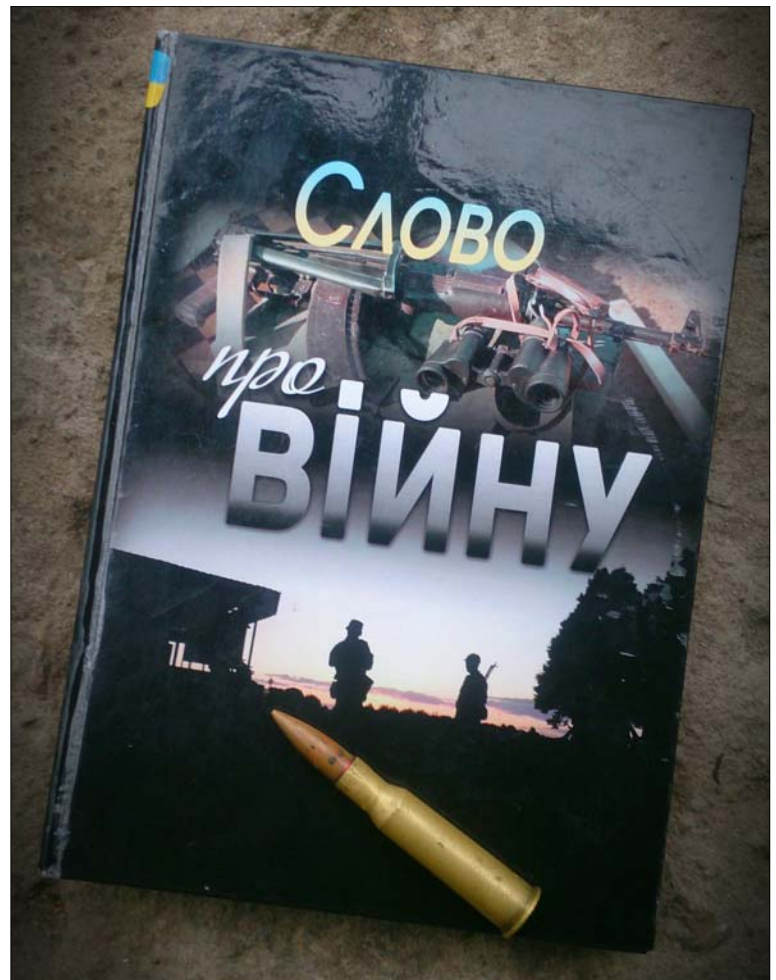
– А що? – прислухаюся, бо інколи можна й важливе дізнатися.

– Глянь. Бачиш по дорозі шосту хату?

– Бачу.

– То я там живу. Слухай... Якщо почнеться страшно – не зволікай... Біжи до мене. Я тебе сховаю, і одяг дам...

Сховаю. То добре. Скільки наших хлопців вийшли з оточення завдяки таким дідусям та бабусям, які не переймалися кольорами прапорів, а просто допомагали людям? Діткам, котрих війна схопила в свої обійми, кину-

ла в піч, де згорають душі й тіла...

– Дякую. – відповідаю чемно.

Не хочу ображати, бо якщо щось почнеться, то навколо тої хати якраз сепари й будуть. Бо Старомарінка не тил, а фронт.

Та мало чого... Всяке буває.

– Не забудь, синку. Шоста хата. Клята війна... – сказав дід і пошкандибав до розбитого мосту.

Чи ще перейде.

Тиждень минув з того дня, коли якісь калічі новороські взялися закидати нас 120-тими мінами. Та так рагульно, що не докинули, поклали на півдорозі, в Старомарінці. Бахнули разів з десять та й втекли, боючись «от-ветки» від сусідньої нашої 72-гої бригади.

Десь за хвилин двадцять приїтає захеканий молодик, кидає велосипед.

– Хлопцы... Помогите!

– Що сталось?

– Соседа ранило, осколок под лопатку...

– Живий?

– Живой, но кровью истекает... Помогите, умрёт ведь...

– Зараз... Хапаю дальню рацію:

«Перший-Вулкану!» – «Перший на зв'язку» – «Потрібна «таблетка», серед місцевих трюхсотий.» – «Яких місцевих?» – «З Старомарінки».

Мовчання. Роздуми. Відповідь: «Немає».

Мову відняло. Як так не має? Людина ж гине...

«Хоч санітара пришліть!»

«Кінець зв'язку!».

Вперше почуваюсь безпомічним та винним. Не зміг навіть санітану машину людям викликати... Соромно та боляче. Хлопець стоїть, трясеться, чекає відповіді. А я очі відвожу, бо не маю що сказати.

Потім сперечався з комбатом, напрошувався на неприємності. Намагався пояснити, що наше першочергове завдання не стріляти, а повернути місцевих на свій бік. Вони ж віддячать потім! Допоможуть! Як той дід, наприклад...

Відповідь була одна – ми не можемо ризикувати єдиною «таблеткою» заради місцевих, які скорше за все поголовно сепари. І що ти скажеш людині, котра з тими місцевими майже не спілкується? Що скажеш за тих, хто вже просто нічого не хоче... Ні Росії, ні України, ні царства небесного. Люди просто хочуть тиші, хочуть, щоб пішла війна.

НЕ ЧІПАЙТЕ...

***

Не чіпайте мене. Я помер.

Помер давно. Не тоді, коли оперували, коли витягли з мене нутроші та мили їх дистильованою водою. Не тоді, як завис без страховки над прірвою і не зважувався зробити рух, що міг стати останнім.

І не тоді, як тону в глибокому озері, повільно опускаючись в темінь та холод брудної води...

Я помер в той день, коли загинули товариші.

Коли я стояв в ямі, яка раніше була домом, і кликав їх. Можливо, ще живих тоді. Живих, як я. Кликав – та не от-

римував відповіді. Бо хто почує тебе, як немає голосу? Коли ти кричиш: «Серий... Юра... Хлопці!..», але сам не чуєш себе, бо замість слів – хрипкі вигуки, важке дихання.

Бо ще не осів пил вибуху; повітря немає, кисень вигорів. Тільки запах розпеченого металу, мов присмак крові – ти пам'ятаєш, як то. Колись доводилося битися, і смак крові в розбитому носі здавався присмаком іржі...

І тепер смердить іржею. Дим всідається чорним пилом на сніг, горілим озоном стратосфери, падаючим нічним небом...

Щойно стояв на посту; був мороз, мерзли пальці, парувало дихання.

А тепер гаряче, спина мокра від поту... І ноги ледь тримають.

Бо було три вибухи... Три.

Перший перед твоїми очима; але ти ще живий, бо снаряд певно зрикошетив від асфальту; а може він не протипіхотний, не має ні шрапнелі, ні купи осколків.

Другий вибух далі, хоч ти гадав що цілять в постамент пам'ятника «Полуторці», під який твій бліндаж. САУ з легкістю рознесе його, завалить наївних, котрі надіються на те укриття... Ховатися до всіх? Чи впасти в окоп, щоб було кому розібрати завал, врятувати побратимів?

Але наступний вибух далі від нас, ніж перший. Здригнулася земля, прогуркотіла вибухова хвиля, понеслася селом.

Може й виживемо...

Та був і третій вибух. Після якого ми померли...

Я не чекав закінчення обстрілу. Щойно прибіг Федя, закривавлений, глухий, я зрозумів – влучили. І можливо секунди розділяють життя та смерть. Життя та смерть моїх побратимів, якщо я не встигну вчасно; моє життя та моя смерть, якщо встигну невчасно. Ніхто не казав, що не буде четвертого вибуху. Командир це знав, і намагався мене спинити; він не хотів втратити більше бійців.

Схопив джгут, свій та запасний, і кинувся туди, де всідався пил.

Командиру байдуже місцеві. Він турбується тільки за своїх солдатів, і то можна зрозуміти. На всю роту лиш дві санітарні машини. Одна в Гранітному, інша в штабі у Волновасі, за сорок кілометрів. Повезеш місцевого, а як почнетесь бій та боєць постраждає? Хто допоможе?

Не рядового справа такими речами перейматися. Рядовий має робити свою роботу. Отакий діалог.

Наступного дня прийшла якась жіночка, жалілася. Казала, приходять в село військові люди, займають хату, яка до впадоби, виганяють хазяїв на вулицю. Живи, де хоч, як хоч... Повна свобода...

А якщо хатинка незavidна – все одно спокою не буде. До сусідки теж прийшли, бо хата її біля самої річки, вікнами виходить на наші позиції. Зайшли двоє, в двері не стукали. Вибити вікно, поставили кулемета, та давай строчити «по укромках»!

Відстрілялися, забрали курку, забрали останні консерви та й пішли собі, лишивши посеред зими вибиті вікна та купу порожніх гільз на підлозі.

Ще я дізнався, що кілька днів тому під час обстрілу вбили місцевого жителя...

А наприкінці вона сказала що місцевий був старим дідусям, який мешкав в шостому домі від дороги...

Хлопці з мого підрозділу, позиція «Полуторка»